

Ár 2012, föstudaginn 23. nóvember er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 103/2012:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 11. júní 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 10. júní 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 11. júní 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 21. júní 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 8. ágúst 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 21. ágúst 2012.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 23. nóvember 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 18. júní 2007 gengust sóknaraðili og A í sjálfskuldarábyrgð nr. X, að fjárhæð allt að kr. 3.000.000. Sjálfskuldarábyrgðin tryggði yfirdrátt á reikningi B ehf., nr. Y.

Í upphafi árs 2012 fékk sóknaraðili yfirlit yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra við varnaraðila þann 1. janúar 2012. Þeirra á meðal var sjálfskuldarábyrgð nr. X. Vanskil voru að fjárhæð kr. 6.859.002.

Þann 17. febrúar 2012 óskaði sóknaraðili eftir því að ábyrgð nr. X yrði felld niður. Þann 24. maí 2012 fékk sóknaraðili innheimtuviðvörðun vegna ábyrgðar nr. X. Samtals var krafan kr. 3.014.000. Sóknaraðili ítrekaði framangreinda kröfu um niðurfellingu ábyrgðarinnar þann 4. júní 2012, og óskaði jafnframt eftir því að frekari innheimtuaðgerðir á hendur honum yrðu stöðvaðar. Varnaraðili hafnaði kröfu sóknaraðila varðandi ábyrgð nr. X þann 7. júní 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 10. júní 2012.

III. Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgð nr. X verði látin niður falla. Sóknaraðili kveður varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga þegar sóknaraðili tókst á hendur umrædda ábyrgð. Sóknaraðili vísar til þess að samkomulagið taki m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Sóknaraðili telur varnaraðila ekki hafa uppfyllt skilyrði 3. gr. og 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins við útgáfu ábyrgðarinnar.

Sóknaraðili kveður ákvæði áðurnefnds samkomulags hafa verið efnislega lögfest með lögum nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn, sbr. 4. gr. Bendir sóknaraðili á að í athugasemdum í greinargerð með 4. gr. frumvarps til laga nr. 32/2009 segi: „*Forsenda þess að lánveitandi geti rækt skyldur sínar gagnvart ábyrgðarmanni er að hann hafi lagt mat sitt á greiðslugetu lántaka. Má um þetta vísa til Hrd. nr. 163/2005. Flutningsmenn telja óþarft að slá föstum þeim viðmiðum sem leggja ber til grundvallar við greiðslumat enda getur framkvæmd í þeim efnum verið háð blæbrigðum meðal lánveitenda. Aðalatriðið er að matið sé forsvaranlegt og byggist á viðurkenndum viðmiðunum. Bendi niðurstaða greiðslumatsins til þess að lántaki geti ekki efnt skuldbindingar sínar skal lánveitandi með skriflegum hætti ráða ábyrgðarmanni frá því að gangast í ábyrgð. Lánveitandi skal einnig ráða skriflega frá ábyrgð ef aðstæður ábyrgðarmanns sjálfs gefa tilefni til. Má um þetta atriði vísa til dóms í Hrd. nr. 3/2003.*“ Bendir sóknaraðili á að þarna séu með ótvíræðum hætti tekin af öll tvímæli um að lánveitandi skuli, áður en ábyrgðarmaður gangist undir íþyngjandi ábyrgðarskuldbindingar, kanna greiðslugetu skuldara, hvort heldur sem hann er einstaklingur eða félag, og kynna ábyrgðarmanni niðurstöður þess mats með skýrum hætti svo hann geti tekið upplýsta ákvörðun um þann gernig að gangast í ábyrgð. Ábyrgð geti haft mikil áhrif á fjárhagsstöðu ábyrgðarmanns, komi til þess að gengið verði að honum um greiðslu viðkomandi skuldar.

Sóknaraðili vísar til þess að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki hafi í fjölmörgum úrskurðum sínum staðfest ofangreindar meginreglur og hafi ítrekað, með vísan til 4. og 5. gr. laga nr. 32/2009, fallist á kröfur ábyrgðarmanna um að fella úr gildi ábyrgðaryfirlýsingar um sjálfskuldarábyrgð til tryggingar greiðslum á lánveitingum til þriðju aðila.

Sóknaraðili bendir á að þrátt fyrir að heiti umrædds samkomulags vísi til skulda einstaklinga, verði að hafa í huga síðari lagasetningu, dómaframkvæmd og úrskurði úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Ljóst megi vera að tilgangur samkomulagsins og laga nr. 32/2009, sem byggist á umræddu samkomulagi, hafi m.a. verið að koma í veg fyrir að einstaklingar ábyrgðust skuldir þriðju aðila þeim óviðkomandi, hvort sem heldur einstaklinga eða fyrirtækja, án þess að greiðslugeta þeirra væri metin.

Sóknaraðili vísar til þess að í tilviki hans sé um að ræða sjálfskuldarábyrgð vegna fyrirtækis í eigu A, sem sóknaraðili eigi hvorki hluti í né hafi annarra hagsmuna að gæta. Með hliðsjón af þessu sé vandséð að aðrar meginreglur skuli gilda um það lán til fyrirtækis hans heldur en lán til A persónulega, enda liggi munur á veitingu ábyrgðanna einungis í því hvernig A og hans lánveitandi hafi hagað uppsetningu lánveitinga til hans. Sóknaraðili eigi ekki að bera hallann af því.

Samkvæmt öllu framansögðu telur sóknaraðili að fella eigi ábyrgðina niður, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, sbr. 6. gr. laga nr. 11/1986.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að fyrir gildistöku laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn hafi verið í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga þar sem kveðið hafi verið á um að gera skyldi greiðslumat á greiðslugetu skuldara við nánar tilgreindar aðstæður. Varnaraðili vísar til þess að af orðalagi 2. gr. samkomulagsins og heiti þess sé ljóst að því sé einungis ætlað að ná til ábyrgða á skuldum einstaklinga. Taki það því ekki til ábyrgða á skuldum einkahlutafélags, sbr. úrskurði úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 21/2004, 27/2010 og 29/2011. Þar sem framangreint samkomulag hafi ekki gilt um ábyrgðarskuldbindingu sóknaraðila telur varnaraðili einsýnt að ekki verði á því byggt að reglur samkomulagsins hafi verið brotnar við undirritun umræddrar sjálfskuldarábyrgðar. Þá bendir varnaraðili á að við útgáfu framangreindrar ábyrgðarskuldbindingar 18. júní 2007 hafi engar reglur um gerð greiðslumats við útlán til lögaðila gilt. Þá hafi ákvæði 58. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki komið í veg fyrir að upplýsingar um fjárhagsstöðu viðskiptavina yrðu veittar ábyrgðarmönnum án sérstaks skriflegs samþykkis viðkomandi aðila. Varnaraðila hafi því hvorki verið heimilt né skylt að upplýsa sóknaraðila um fjárhagsstöðu B ehf. þegar sóknaraðili gekkst undir sjálfskuldarábyrgð til tryggingar á yfirdráttarskuld félagsins.

Með vísan til framangreinds hafnar varnaraðili því að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga hafi gilt um ábyrgðarskuldbindingu sóknaraðila og fái síðari lagasetning, dómaframkvæmd og fyrri úrskurðir úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki því ekki breytt. Þá telur varnaraðili að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að ógilda beri áðurgreinda sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila nr. X, til tryggingar yfirdráttar á reikningi B ehf. nr. Y.

Krafa sóknaraðila byggir á samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, enda tóku lög nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn ekki gildi fyrr en 4. apríl 2009 en sóknaraðili gekkst í umþætta ábyrgð þann 18. júní 2007. Þá tók ákvæði 4. gr. laga nr. 32/2009 ekki til ábyrgða sem stofnað var til fyrir gildistöku laganna, sbr. 12. gr. laganna. Verður því ekki byggt á lögum nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn, í máli þessu.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 2. mgr. 2. gr. samkomulagsins er sjálfskuldarábyrgð skuldaábyrgð þegar einstaklingur gengst í ábyrgð fyrir annan einstakling [...].

Sóknaraðili gekkst í sjálfskuldarábyrgð fyrir B ehf. Af orðalagi 2. gr. samkomulagsins og heiti þess er ljóst að því er einungis ætlað að ná til ábyrgða á

skuldum einstaklinga. Tekur það því ekki til ábyrgða á skuldum einkahlutafélaga, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 27/2010. Ekki er unnt að fallast á því að samkomulagið hafi geymt ólögfestar meginreglur, sem hafi í raun gilt um allar ábyrgðarskuldbindingar eða að lög 32/2009 séu til marks um að slíkar meginreglur hafi í raun þegar verið í gildi áður en lögin voru sett. Því er ekki hægt að verða við kröfum sóknaraðila um beitingu á umræddu samkomulagi eða ólögfestum meginreglum. Ekki verður séð að hægt sé að leysa sóknaraðila undan ábyrgð sinni með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Í ljósi framangreinds verður ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 23. nóvember 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason